

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

МУШКА ОДБРАНА

Лозана, 10 октобра

У одбрани од оптужба адмирала фон Капеле због саучесничтва у морнарској побуни, посланик Хазе рекао је у Рајхстагу, осим онога што је већ саопштено:

»Два морнара, жртве свог политичког идеала, нису чак могли да виде ни своје породице, пре него што је казна извршена. Тек на више дана по њиховом стрељању, извештени су њихови родитељи приватно.

Наша одбрана је проста. Кад би ма који владин државни тужилац имао против нас ма каквог доказа, досад би нас бацио у хапсу, као толике друге наше социјалистичке другове»

Дитман је узвикнуо:

»Усиомена на два несрећна маринца увек ће бити жива пред очима немачке радничке класе».

Дебата о дипломатији

У француској Скупштини, на седници, која је претходила познатој тајној седници била је занимљива дискусија о учешћу дипломатије у рату. Ми из ње саопштавамо само кратак извод.

У парламенту је Жорж Лег интерпелисао владу о дипломатском раду француске републике и тражио да се он појача. Он оптужује Немачку да развија сплетке међу Савезницима и захтева да се народ обавести и да се унесе што више светлости у међународна питања. Сви народи хоће мир али га Немачка тражи само због тога што види да нас војнички не може победити, што осећа да ће бити побеђена. Зато немачка влада покушава све ове маневре.

Говорник затим на дугачко излаже питање о Алзасу и Лорену. За њега ово питање не трпи никакве компромисе. Од векова је Француска чувала на Рајни стражу за себе и за свет и она мора опет узети оно што је њено.

Лег завршава овако: У једном дугом рату дипломатски рад има исту важност колико и војничка акција. Према томе и владе и војске воде народ победи или пропасти.

Жак Шомије критикује дипломатско особље и начин на које се оно регрутује. Министар спољних послова одговорио му је, да ће тражити потребне кредитне за то.

Мете, социјалиста, каже да не треба осуђивати дипломатске преставнике на страни већ

упуства која они добијају.

Аристид Бријан протестује против неких претераних осуда. Он констатује да је немачка дипломатија збиља врло активна, али је она већ доста и компромитована. Већ се по резултатима може утврдити да је цео свет прихватио ствар Савезника као ствар хуманости и зато је неправедно рећи да је француска дипломатија била неактивна. Он одаје нарочито признање амбасадорима Камбону, Бареру и Жисрану који су племенито и славно представљали Француску. Затим Бријан помиње случај како је један посланик у Рајхстагу пребацио немачкој дипломатији да је она осигурала триумф Савезника. Немачка је одсечена од целог света, а народ, који је одсечен од целог света, осуђен је на смрт.

»Савезници не могу да се зауставе у овој борби. Њихова је економска надмоћност велика. Ми морамо рећи да ће Француска и њени Савезници победити и похвалити све, који као команданти, војници или дипломате допринесу том добром крају.»

Бријан је завршио истичући потребу да се појача дипломатско особље.

Министар спољних послова г. Рибо рекао је: »Налазимо се у часу кад не сме да буде слабости. Јединство је међу Савезницима сада потребније него икада.» Одајући хвалу францу-

ској дипломатији а, нарочито г. Бареру, он упоређује резултате француске и немачке дипломатије и констатује да је већина света уз Савезнике. »Кад је Немачка видела да не може оружјем да победи, она покушава да раздвоји Савезнике. Јуче је Аустрија била вољна да закључи мир, а сад Немачка кроз зубе говори да би Француска могла да разговара о реституцији Алзаса и Лорена. Замка је очигледна. Уз то је дошао и Кулман са изјавом да се Алзас и Лорен никад неће уступити Француској. То је отворено речено, а и ја волим отворен разговор. Останимо чврсти и имаћемо и победу и Алзас и Лорен. Наши Савезници открили су немачке сплетке. Кад је талијански краљ обилазио ослобођени део Алзаса и Лорена, он је увидео да није потребан никакав плебисцит, јер је народ, од срца, француски. Нећемо да саслушамо никакав предлог о миру, а да га не саопштимо Савезницима. Ми ћемо победити силу као што ћемо победити и заседе.»

Најзад је парламентар усвојио прелаз на дневни ред који је предложио Лег, а који је влада усвојила. Он гласи: »Парламенат, готов да рату, који улази у нову фазу, да снажан политички правац, основан на заједничкој сарадњи свих Савезника, тражи, у организацији метода рада министарства спољних послова, остварење реформа, које изискује ратно искуство.»

ЗВЕЗДИЦЕ

Пример крајње ратне лојалности:

Један истакнут аустријски социјалиста, заробљеник у Русији, замењен је недавно као инвалид и дошао у Беч. Ту га је влада првог дана поставила да ради у министарству спољних послова у одељењу за Русију!

Ко је ту лојалнији: Аустрија или овај њен поданик?

Гаргантуа

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Берн. — Немачки министар војни упутио је хитан апел немачким студентима, да ступе у радионице мунџије, како

би се радници могли послати на фронт.

Рим. — Тарифе мађар. железница, које су у почетку рата подигнуте за 30 од сто, и које су од 1910 три пута подигнуте, биће опет увисане. Министар је о томе већ известио председника трговачке коморе у Пешти.

ПРИЗНАЊЕ

Цирих, 10 окт.

Поводом објављених докумената о раду немачке дипломатије, пре рата, »Форверц« чини ове примедбе:

Признајмо дакле оно, што сви знамо, тојест, да је наша спољна политика потпуно банкротирала. Измена телеграма из 1905 године само је један покушај више од толико неуспелих покушаја.

Зашто су сви они, чије смо пријатељство ми неморно тражили, постали наши непријатељи? Зашто смо добили рат када смо хтели мир? Зашто су толики неутрални, са којима смо покушали да будемо у слози, прешли у логор наших непријатеља? Зашто нам је, после три године рата, тако тешко да дођемо до мира?

КЛОД АСКЈУ

Крф, 8 окт.

Данас је одржан парастос у српској цркви резервном мајору у српској војсци пок. Клоду Аскју и његовој супрузи Алиси, чувеним добротворима српскога

ВЕЛИКА ПОБЕДА

Од болести, које за време рата највише косе војску, најопаснија и најстрашнија је туфусна грозница. Готово у свима ранијим ратовима она се јављала у опасним сразмерама. И може се рећи, да је она једна од највећих несрећа које су свалазиле род људски. У енглеско-бурском рату умрло је од ње исто толико људи колико је погинуло од непријатељског оружја.

То је био случај и за време балканских ратова, рата у Тунису и на Мадагаскару, као и у рату између Шпаније и Америке.

Почетком овога рата, у октобру 1914. појавила се туфусна грозница као опасна епидемија у француској војсци, и нарочито је узела маха за време зиме 1914—1915. Околности су јој нарочито ишле на руку: нагомилавање великих маса, каквих ранијих ратова није било; непрестано обнављање ефектива; долажење у додир људи на истом

народа. На парастосу је чинодејствовао Митрополит Србије Њ. Високопреосвештенство Г. Димитрије уз учешће многобројног свештенства.

Присутни су били сви министри сем председника владе, који је био спречен болешћу; Чарлс де Гра, посланик Велике Британије са целокупним особљем посланства и енглеском колонијом; српски народни посланици; начелници министарства; командант српских трупа ђенерал г. Стефановић са официрима; санитарски пуковник г. Борисављевић, председник Српског Црвеног Крста; чиновници, грађани и мноштво војника.

Митрополит Димитрије истакао је у лепом и дирљивом говору самарићански рад мајора Аскју и његове супруге, којима српски народ дугује вечиту захвалност. (Пресбирос).

ОРДЕН ЗА ЗЛОЧИНЕ

Атина, 10 окт.

Једна ранија депеша јавља, да је цар Вилем примио Цемал пашу и да му је дао орден »За заслуге«. Међу тим, цео свет зна да је Цемал паша починио највише покоља од када се зна за турску историју. Кад је прошао са покушајем напада на Египат, он се са нечувеним бесом бацио на покољ несрећног хришћанског становништва у Сирији.

земљишту или у рововима, који су врло брзо били загађени до максимума. Све ово створило је једно јако заразано огњиште, које никакве хигијенске наредбе нису биле у стању да угуше.

Једино средство, којим се успело да се ова зараза угуши у француској војсци било је пелцовање против тифуса. Од 1911 до 1914 велики број француских војника пелцован је у Француској, у Алжиру, у Тунису и у Мароку. Али када је букнуо рат резервисти и територијалне трупе, које су сачињавале главнину француске војске, нису били пелцовани, те су тако наравно служили као расад за ширење ове опасне болести.

Али захваљујући труду и пожртвовању многих лекара пелцовање војника против тифуса одмах је предузето. Ове су лекаре много помагали и команданти, који су разумели да је ситуација врло озбиљна. Лекарски инспектор г. Ла-

дузи, на сектору према Алзасу, пелцовао је сам преко сто хиљада војника по два пута. За три месеца на његовом сектору број оболелих војника од тифуса спао је на нулу.

Лекарски инспектор Висеманс спасао је од те болести трећу француску армију. Више од 50.000 војника пелцовано је од краја октобра 1914 до краја јануара 1915.

Тако је тифусна грозница мало по мало потпуно угушена у редовима француске војске. Данас је готово нема.

Пре рата ова је зараза била врло ретка у Француској. Иагледа да је она узела маха у тренутку када су француски војници окупирали немачке ровове; јер, као што је познато, ова је се зараза често јављала у Немачкој.

Ако се послужимо статистиком видећемо, да је у јануару 1915. од 1000 било 7 случајева оболевања. Тај је број нагло падао. Већ у фебруару 1916 био је испод један, а у марту 1917 достигао је 0,025 од хиљаде.

Од марта 1915 и смртни случајеви од тифуса све су ређи. Тако се рачуна да 1917 просечно сваког месеца умире од тифуса 0,04 од 100.000 људи.

ОДЛУКА АМЕРИКЕ

Лондон, 10 окт.

У једном говору у Ледау, г. Пеџ, амбасадор Сједињених Држава, рекао је, да његова земља није ступила у рат непромишљено, већ да Сједињене Државе имају чврсту вољу да победе, и да само остварење задатка, који су себи оне поставиле, може да их задовољи.

»Десет милиона Американаца од 21 до 31 године, рекао је г. Пеџ, позвати су у службу; а ако потреба буде захтевала новим законом позваће се још. Још 10 милиона грађана од 31

до 41 године могло би се мобилисати.«

Г. Пеџ још је додао, да су га компетентне личности уверавале да ће се победа задобити у ваздуху. Авијатика ће појачати блокаду до те мере, да ће бити извршена потпуна економска пресија над Немачком.

ПАПИНА ШТЕДЊА

Рим, 10 окт.

И Ватикан је завео карте на хлеб; оних 600 становника у двору свако јутро морају да иду за свакодневни хлеб пред једну пекарницу, која је недавно основана, а у којој се меси хлеб од брашна налик на оно, које је држава прописала.

По наредби Папиној заведене су карте и за више других намирница и, веле, да се та наредба строго примењује.

ЖОФР НА СМОТРИ

Париз, 10 окт.

Маршал Жофр у пратњи генерала Першинга и америчког главног штаба извршио је посету над првом дивизијом америчке војске у Француској. Трупне су дефиловале без замерке. После смотре маршал Жофр држао је говор, у коме је одао хвалу председнику Вилзону и америчкој војсци. При поласку маршал Жофр разделио је поклоне официрима.

МИРОЉУБИВИ ЉУДИ

Лондон, 10 окт.

У цркви браства Кингсланд у Лондону требала је да се држи једна пацифистичка конференција, али је расурена. Кад се певала верска химна наишла је маса света у цркву, са заставама, и певајући ратну химну. Црква се напунила света, а пастор, говорник, истеран је напоље. У томе тренутку избио је у цркви пожар и полиција је једва угасила ватру. Изазећи из цркве, светина је тукла многе пацифисте.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У току дана Немци су у Белгији врло слабо реагирани својом артилеријом. Француске трупе утврдиле су се на освојеном земљишту, северно од Велдека. Међу материјалом, које су јутрос заплениле за време напада налазе се и два пољска топа. На фронту Ене артилеријска борба била је врло јака на сектору Епинде Шеврињи—Пантеон и у области Серни. Једна француска извиђачка заробила је 10 војника са једним официром.

На верденском фронту доста жива артилеријска активност код шуме Авокур и северно од шуме Ла Шом.

8. октобра оборен је један немачки аероплан за време ваздушне борбе, а других шест натерано да се спусте у немачке линије. Од 28 септембра до 7 октобра оборили су наши пилоти и наша артилерија 19 немачких аероплана

и 3 осматрачка балона. Осим тога 28 апарата озбиљно су оштећена.

Источна војска. Француска артилерија и даље артилеријом разарава бугарско-немачке положаје у области Дојран—Вардара и северно од Битоља. На неким тачкама француске патроле продрле су у бугарске ровове и заплениле ратни материјал. У току операција, северозападно од Подградца, француске трупе заробиле су 51 аустројског војника.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Јуче није било пешачке акције. Артилеријска борба, која је била жива на целом фронту, била је особито јака у зони Глеца и Толмина и јужно од Випака.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Мирно на фронту свих армија. Наша артилерија растерала је непријатељска одељења која су покушала да раде утврђења код села Мунченул. Непријатељ је доста јако бомбардовао станицу Манасит.

На Дунаву наша артилерија је бомбардовала Тулчу и растерала групе непријатељских војника.

ПРАВО У РАТУ

Женева, 9 окт.

Зна се да бугарска влада издржава у Швајцарској много агената за шпијунажу, а нарочито да пазе на босанске и српске избеглице. Трошкове за тај посао она дели на пола са аустроугарском владом.

Главно седиште ове шпијунске организације је у Цириху, у Гартенштрасе бр. 23. а главна управа поверена је једном бившем маџдонском комити, неком Буреви, кога због опасне крађе и због убиства с разбојништвом тражи руска и румунска полиција.

НОВА СТРАНКА

Цирих, 10 окт.

Листови доносе врло песимистички говор, који је држао војвода Јохан Алберт фон Мекленбург на седници странке „Немачка Отаџбина“.

Поред осталог војвода је рекао: „Погледајте наше губитке у људима и у најбољем материјалу, у вредности од више милијарди, као и падање нашега курса.“

Промислите да је, да и не говоримо о нашим колоџијама, утицај Енглеске и Америке приморао већину наших кућа у иностранству да ликвидирају. Не заборавите да су прекинуте све наше везе с оне стране мора.“

Затим је војвода, избегавајући да тачно наведе средства, којима би се Немачка могла помоћи, завршио свој говор, уверавајући слушаоце да би недовољан био мир без оштећа и анексија.

ИЗБОРИ У ВОЈСЦИ

Петроград, 10 окт.

»Монитор провизорне владе« објављује уредбу о гласању за Уставотворну Скупштину у војсци и флоти. У војсци, према фронтима, има пет изборних области: западни фронт, југоисточни, румунски, кавкаски и северни, разумевајући ту и финландске трупе. Допунске изборне области биће за трупе у Француској и на Балкану.

У марињи ће бити две изборне области: у Балтичком и у Црном Мору.

У осталом делу Русије војници ће гласати као и грађани.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

БАЗЕЛ. — «Национал Цајтунг» пише: Влада гледа свакојак да се ослободи шефова опозиције. Али је она успела само да створи блок социјалиста, који са Пољацима чине трећину Рајхстага. Грмљавина топова биће страшица одјек великих дискусија у Рајхстагу.»

ПЕТРОГРАД. — Од претри дана влада јак мраз на северном фронту. Јавља се да је на више места пао снег.

ПАРИЗ. — Крајем септембра потопили су Французи у Средоземном Мору два сумарена.

ЊУЈОРК. — У овдашњим поморским круговима јако су заинтересовани једном депешом из Вашингтона, која говори о једном новом Едисоновој проналаску, о «невидљивој лађи», која је на пробама показала врло велики успех.

БЕРН. — «Бад. Ландесцајтунг», званични лист војводине Баден, констатује, да је данашње стање у Немачкој још више затегнуто. Овај лист доноси, поводом тога, и неке детаље о организовању морнарске побуне.

ЛОНДОН. — Оклопна крстарица „Драк“, од 14100 тона, потопљена је на северној ирској обали. Официри и послуга спасени су.

МАДРИД. — Продукција мајдана у Шпанији за 1916 дигла се на 962 милиона пезета, што ће рећи да је од 1915 порасла за 336 милиона.

АМСТЕРДАМ. — Турци коментаришу губитак Рамадије, у Месопотамији, овако: »Непријатељ је претрпео такве губитке за време својих напада, да се одрекао даљег наступања.«

АТИНА. — На свечаности, која је у недељу била у позоришту »Олимпија«, у спомен поморске велике битке код Наварина, говорили су неколико страних посланика, сваки из своје ложе. Руски посланик рекао је, да је Наварин символ јединства Грчке са Савезницима.

МАДРИД. — Ратни савет осудио је на вечиту робију вође социјалиста, који су оптужени да су подстрекавали војнике на узбуну.

ПАРИЗ. — Министар војни донео је решење, да се класа од 1915. преведе у резерву од 15. децембра.

МОНТЕВИДЕО. — Уругвајска Банка располаже са готовином од 200 милиона франка у злату.

ЊУЈОРК. — Сенат је једнодушно изгласао закон о осигурању војника и мариначца, и одобрио суму од 176 милиона долара.

ЦИРИХ. — Јапетан Гинме погинуо је 700 метара северно од Пенкапела, погођен куршумом. Њега су Немци сачували са свима војним почастима у Пелкапелском гробљу.

РИМ. — На тражење госпође Италије Гари-

балди, мач звани »Верни« који је поклоњен од Тршћана 1890 године Менотију Гарибалди, предаће се ђенералу Луиџи Кадорни.

БЕРН. — Из извештаја који је поднет немачком социјалистичком конгресу, види се, да је социјалистичкој странци једне друге земље дат зајам од 362.000 марака. Ово откриће изазвало је велико узбуђење код социјалиста. Опште је мишљење да је ова сума дата Лењину и његовим присталицама.

ЊУЈОРК. — Немачки сумарен кога је британска флота запленила, стигао је у петак у њујоршко пристаниште. Становништво га је одушевљено дочекало и носило енглеске маринце на рукама.

ПАРИЗ. — Поводом немачког тврђења, да су се њени противници интересовали о могућности за мир, »Матен« пише: »То тврђење мора бити свима чудно: Енглеској, којој је Немачка, преко једне неутралне силе, нуђала да је потпуно задовољи, у белгијском питању, уверавајући да ће се питање о Алзасу и Лорену решити лако са Француском, Русији, коју је немачки посланик у Штокхолму питао, који су њени захтеви, љубазно му саопштавајући да су Француска и Енглеска готове да закључе засебан мир; Француској, којој је један овлашћени дипломата, са потписом Кајзера и канцелара, предлагао разговор на швајцарској територији.«

ЦИРИХ. — Све чешке новине отвориле су упис за добровољне прилоге у корист жртава политичког гоњења.

ПЕТРОГРАД. — Револуционарни социјалиста Маслов наименован је за министра земљорадње.

РИМ. — Агенција Стефани јавља, да су италијански хидроплатни бомбардовали непријатељске сумарене близу обале Истре. На једном од њих избила је експлозија.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ 9. октобра повремени обострана ватра.

МАЛИ ОГЛАСИ

Нова американска ЗУБНА КЛИНИКА Др. Параскевопулоса

Препоручује своју нову американску зубну клинику. Једини атеље где се могу начинити американске десни са зубима без непца. Клиника, се налази у Егнатијевој ул. бр. 357. За г.г. српске официре и војнике нарочити попуст. 5-12

Српско Трговачко Друштво обавља све банкарске послове; врши равмену новца по најповољнијим дневним курсевима; прима новац на штедњу и чување. Канцеларије се налазе у улици Александра Великог у згради Хотела Кавале, преко пута бив. грчке централне поште. 9-10